

Lectori Salutem!

Een enkele keer kom ik het nog tegen: *L.S.* als aanhef boven een brief of mail. Dit *Lectori Salutem* betekent *De lezer gegroet*. Bijna iedereen vindt deze aanhef uit de tijd en hij wordt dan ook nauwelijks meer gebruikt. Helemaal mee eens, denk je waarschijnlijk. Maar er zijn ook woorden waarover we het minder eens zijn. Zo vindt de ene secretaresse *derhalve* ouderwets en de andere denkt dat dit woord perfect past in een zakelijk tekst. Kortom, we hebben het over woordkeus: welke woorden hebben de voorkeur in de zakelijke communicatie?

Tekst: Judith Winterkamp

Wat zijn ouderwetse woorden?

Om een idee te krijgen wat we ouderwetse woorden vinden, ben ik op onderzoek uitgegaan. Allereerst heb ik op het internet rondgekeken. Op www.belegwoorden.nl vond ik een lange rij *jong belegen woorden*. Ik noem een paar mooie voorbeelden: *ongaarne, abusievelijk, gaandeweg, hernemen, middels, navrant, permitteren, danig* en *alleszins*. Ook op www.onzetaal.nl staat zo'n lijst met ouderwetse woorden. Daarop staat bijvoorbeeld: *alsmede, conform, indien* en *thans*.

De meeste taaladviesboeken bevatten ook zo'n woordenlijst. In de Schrijfwijzer van Jan Renkema stuitte ik op een overzicht met oude uitdrukkingen. Ik doe een greep uit de lijst: *mijn inziens, ter inzage, ter ore komen, te allen tijde, in groten getale* en *ten behoeve van*. In de Vraagbaak Nederlands van Eric Tiggeler vond ik ook een lijstje met oude naamvalsvormen, zoals *te uwer informatie, te eniger tijd* en *uit dien hoofde*.

Tot slot nog een heel aardig boekje dat speciaal geschreven is voor de schrijvende ambtenaar van de gemeente Den Haag. In *Het Helder Haags Woordenboekje* heeft Wouter de Koning een lange lijst 'verboden' woorden opgenomen met daarachter een eigentijds alternatief. Ook bij verschillende andere organisaties circuleren steeds vaker taalhuisstijlkaarten met daarop oubollige woorden die de medewerkers niet meer mogen gebruiken.

Waarom zou je die woorden niet gebruiken?

Hoewel deze lijstjes heel aardig zijn om te lezen, vraag je je misschien af waarom je niet toch gewoon de woorden kan gebruiken die jij mooi vindt, ook al vinden sommige mensen ze ouderwets.

Om die vraag te beantwoorden, moeten we ons verdiepen in de lezer. Waarom leest iemand mijn tekst? Zakelijke lezers kunnen verschillende doelen hebben. Je lezer wil bijvoorbeeld:

- antwoord op een vraag krijgen;
- globaal weten waar de tekst over gaat;
- precies weten wat in de tekst staat.

Maar wat het doel van je lezer ook is, hij of zij wil dat doel natuurlijk bereiken zonder al te veel moeite en in zo min mogelijk tijd. Want je lezer heeft op de hoek van zijn bureau vast en zeker nog een stapel teksten liggen die gelezen moeten worden. Of hij heeft in z'n mailbox nog minimaal twintig mailtjes staan die vragen om een reactie!

Wat kun jij doen om ervoor te zorgen dat je lezer snel en met gemak de tekst kan lezen? Allereerst zorg je natuurlijk voor een goede structuur. Daarnaast schrijf je duidelijk

geformuleerde zinnen. En tot slot kies je woorden waarvan je mag aannemen dat je lezer ze kent. Dus je kiest eigentijdse, moderne woorden.

Eigentijdse woorden zijn de woorden die we dagelijks in allerlei media tegenkomen. De woorden dus die je leest in kranten, vakbladen en op het internet. Maar ook de woorden die je op de radio en op de televisie hoort. We hebben het dus over de woorden die je ook gebruikt tijdens een zakelijk (telefoon)gesprek en in andere zakelijke situaties.

Jouw winst

Schrijven in eigentijds Nederlands klinkt eenvoudig. Maar als je gewend bent om altijd formele woorden te gebruiken, zul je merken dat het je in het begin extra tijd en moeite kost. Je kunt namelijk niet gebruikmaken van jouw automatische piloot. Schrijf je altijd *gaarne doen wij u toekomen...* aan het begin van een brief, dan moet je nu opeens iets anders verzinnen. En een oude brief als basis gebruiken voor een nieuwe brief kan dus ook even niet meer.

Maar als je eenmaal gewend bent om te schrijven in het Nederlands van nu, dan levert het je uiteindelijk alleen maar winst op. Je zult merken dat je steeds sneller gaat schrijven en je beter kunt uitdrukken. Eigentijdse woorden gebruik je namelijk de hele dag door. Je hoeft dus alleen maar op te schrijven wat je ook aan de telefoon zou zeggen.

Natuurlijk helpen we je graag op weg. In de volgende lijst vind je veel voorkomende ouderwetse of formele woorden met de alternatieven. Bedenk wel dat de 'vertaling' afhangt van de zin waarin het woord voorkomt. Soms moet je zelfs een zin omgooien om tot een goede herschrijving te komen.

Tip

Kopieer deze woordenlijst en verspreid hem onder je collega's!

ouderwetse of formele woorden	eigentijdse alternatieven
aangaande	over
aanvangen	beginnen, starten
abusievelijk	per vergissing
achten	vinden
ad € 75,-	een bedrag van € 75,-
aldus	zo
alsmede	en (ook), evenals
alsook	net als, en (ook), of (ook)
alvorens	voordat
behoudens	behalve, met uitzondering van
benevens	en, ook
betreffende	over
bij	hierbij
c.q. (casu quo)	en, of
bovengenoemde	dit, deze
bovenstaand	dit, deze
conform	in overeenstemming met, zoals, volgens
daar	omdat
dan wel	of
derhalve	daarom, om die reden, dan ook, dus
desalniettemin	toch
desbetreffende	dit
destijds	toen
dienen	moeten

doch	maar
doen toekomen	zenden, sturen
door middel van	door, met
drietal	drie
dusdanig	zo
echter	maar, toch
een en ander	deze, dit alles
elders	ergens anders
enerzijds	aan de ene kant
entameren	beginnen, in gang zetten
eveneens	ook
evenmin	ook niet
evenzeer	ook
evident	duidelijk
gaarne	graag
gedurende	tijdens
geenszins	niet, zeker niet
gelet op	omdat, met het oog op
gelieve(n)	wilt u
gereed	klaar
geschieden	gebeuren
gezien het feit dat	omdat
heden	nu, vandaag
hetgeen	dat wat
hieromtrent	hierover
hiertoe	hiervoor, om dit te doen, met dit doel
immers	toch, ook, namelijk
implementatie	uitvoering, invoering
impliceren	inhouden, betekenen
in casu	in het geval dat
in concreto	dus, feitelijk
indien	als, wanneer
ingevolge	door, op grond van, naar aanleiding van, als gevolg van
in goede orde	goed
intentie	bedoeling, we willen
in verband met	door, omdat
inzake	over
jegens	tegenover
jongstleden	datum
krachtens	op grond van
L.S.	Geachte, Beste
mede	ook, onder andere
mededelen	vertellen, schrijven, laten weten
met behulp van	met, door
met betrekking tot	over
met het oog op	om, daarom
met name	vooral
middels	door
mijns inziens	volgens mij
met name	vooral
niettemin	toch
nochtans	toch, nu
ofschoon	hoewel, al

omtrent	over
ondergetekende	ik
onder invloed van	door
onderhavig	deze, dit, die, dat
onzes inziens	volgens ons
op basis van	zo
op deze wijze	zo
op grond van het voorgaande	daarom
reeds	al
refereren aan	verwijzen naar
restitutie	teruggave
schrijven (uw)	uw brief
sedert	sinds
stringent	strak, streng
te Den Haag	in Den Haag
ten behoeve van	voor, bestemd voor, gericht aan
ten gevolge van	als gevolg van, door
ten tijde van	toen, op het moment van
ten uitvoer brengen	uitvoeren
teneinde	om
ter zake van	in, als het gaat om, wat ... betreft
ter zitting	op of tijdens de zitting
tevens	bovendien, daarnaast, verder
thans	nu, op dit moment
trachten	proberen
urgent	dringend
uwerzijds	van u, door u
van de zijde van	door, van
van plan zijn	willen
vigerend	geldend, huidig
voorhanden zijn	beschikbaar zijn
voornemens zijn	van plan zijn
voornoemde werkzaamheden	deze werkzaamheden
voorts	verder, bovendien
vorenstaande	hiervoor genoemde, deze, voorgaande, vorige
welke (de brief welke)	de brief die
wijze	manier

Bronnen:

Koning, W. de (2008). *Het Helder Haags Woordenboek*

Renkema, J. (2005). *Schrijfwijzer*

Tiggeler, E. (2005). *Vraagbaak Nederlands*.

www.belegenwoorden.nl

www.onzetaal.nl

Gepubliceerd in Management Support, hét vakblad voor de secretaresse (januari 2011)